

Kommunrevisionen

2019-02-05

Till

Kommunfullmäktige

Granskning av Eksjö kommuns överensstämmelse med nya kommunallagen

KomRedo har på uppdrag av revisorerna i Eksjö kommun granskat om utformningen av den kommunala organisationen överensstämmer med den nya kommunallag som trädde i kraft 2018-01-01. Vid vår granskning har vi utgått från de dokument som ligger till grund för kommunens organisation. Dessa är 1, Förslag till politisk organisation from 2015-01-01 – Huvudstruktur, daterat 2013-12-16, 2, Politisk organisation kommande mandatperiod, daterad 2014-09-14, samt 3, Reglemente för Socialnämnden, daterad 2014-09-25 samt fullmäktiges beslut KF § 3 2014-01-30. Reglementen för övriga nämnder har enligt granskade dokument samma utformning i icke facknämndsmässiga delar varför vi inte har granskat dessa.

Sammanfattning

Genomförd granskning visar att kommunens organisation inte är förenlig med de ändringar som den nya kommunallagen innebär. Kommunrevisionen bedömer att granskning och kontroll genom revisionen försvåras allvarligt och i vissa avseenden praktiskt taget omöjliggörs utifrån rådande omständigheter. Ur demokratisk synpunkt är detta utomordentligt allvarligt.

Kommunrevisionens uppfattning är att det är nödvändigt att organisationen omgående förändras så att den är i överensstämmelse med kommunallagens bestämmelser. Kommunfullmäktige bör därför snarast uppdra åt kommunstyrelsen att återkomma med förslag till nödvändiga förändringar för att rätta till de felaktigheter vi har pekat på.

Synpunkter på organisationen i nuvarande utformning

Vi väljer att redovisa våra synpunkter inom följande områden:

1. Kommunstyrelsens överordnade ställning

I samtliga dokument anges att kommunstyrelsen är överordnad nämnderna. Den möjligheten har funnits i begränsad form i gamla kommunallagen men är borttagen i den nya kommunallagen. Nämnderna är sålunda självständiga organ och svarar inför kommunfullmäktige för hur nämnden sköter sitt uppdrag. Att kommunstyrelsen har en uppsiktspflicht över hela den kommunala organisationen och rätt att begära upplysningar från en nämnd är dock en helt annan sak och ska inte sammanblandas med denna lagtext.

2. *Beredningen åt kommunstyrelsen*

Nämnderna anges i dokumenten som beredningsorgan åt kommunstyrelsen inom sina fackområden. Detta överensstämmer inte med lagen. Enligt kommunallagen ska nämnderna självständigt bereda sina ärenden till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har alltid rätt att yttra sig över ett förslag till fullmäktige från en nämnd och att lägga till förslag till beslut om nämnden inte gjort detta. Det innebär dock inte att nämnderna bereder ärenden åt kommunstyrelsen. Den beredningen är kommunstyrelsens ansvar.

3. *Begränsningar av nämndernas beslutanderätt*

Dokumentet anger att nämnderna inrättas med begränsad beslutanderätt. Det är möjligt enligt nya kommunallagen att begränsa en nämnds område. Detta måste naturligtvis göras så att gränsdragningen är tydlig. Det är den inte i detta fall. Det finns sannolikt nämndgemensamma bestämmelser om rätt att teckna avtal som helt saknar begränsningar. Detta är en allvarlig rätt som måste ses över. Skulle en nämnd ha vida delegationsbestämmelser skapas en betydande risk för att den ekonomiska styrningen och kontrollen sätts ur spel.

4. *Budget för en nämnd*

Nämnderna skall enligt sina reglementen ansvara för sina respektive verksamhetsområden inom av kommunfullmäktige fastställd budget. Nämnderna har dock, enligt den ordning som tillämpas inom kommunen, ingen egen budget. Vi anser att detta strider mot kommunallagen. Visserligen finns i lagen en bestämmelse att en nämnd inte måste ha en budget. Bestämmelsen tar dock inte sikte på en vanlig nämnd, utan på det förhållandet att en kommun har organiserat sig med beställare och utförare. Under den gamla kommunallagens tid var det många kommuner som tillämpade olika lösningar när det gäller budget för utförarorganisationer. För dessa förhållanden, men inte för andra, gäller att en nämnd kan få sakna budget, då ju en utförande organisation finansieras med intäkter och alltså inte behöver en budget. För andra nämnder gäller enligt vår uppfattning att enligt kommunallagen skall fullmäktige besluta om budget.

5. *Uppföljning på kommunstyrelsens uppdrag*

Nämnderna skall på kommunstyrelsens uppdrag följa upp verksamheten och återrapportera till styrelsen. Men kommunen har i dagsläget inte gett nämnderna någon budget så det ekonomiska ansvaret ligger hos kommunstyrelsen. Ansvaret för att följa upp ligger hos det organ som fått budget. Vad nämndernas uppföljning skall omfatta är därmed ovisst.

6. *Revision*

Revisionen skall granska verksamheten ur flera aspekter, ekonomiska, men också verksamhetsmässiga. Den begränsning som finns gäller huvudsakligen enskilda ärenden enligt sociallagstiftningen där granskningar bara kan utföras av speciella skäl och med betydande begränsningar. För övrig verksamhet skall revisorerna granska helheten. Men

nämnderna i kommunen har som det nu förefaller ingen budget. Detta ger för handen att en granskning av hur ekonomin har skötts av nämnderna blir omöjlig för 2018 års ansvarsprovning. Utifrån fullmäktiges nuvarande beslut avseende nämndernas reglementen och att de saknar möjlighet att fatta nödvändiga ekonomiska beslut inom deras respektive verksamhetsområden vilket motstrider kommunallagens bestämmelser om nämndernas självständighet, gör vi den bedömningen att det enda organ som kan ställas till svars för ekonomisk hantering därmed blir kommunstyrelsen. I praktiken blir revisionens ansvar att granska kommunstyrelsen näst intill omöjlig. Detta är utomordentligt allvarligt.

Slutsatser

I väsentliga avseenden ser vi att kommunens organisation inte är förenlig med kommunallagen. Det är utomordentligt allvarligt, framför allt att den kontroll och uppföljning av verksamhet och ekonomi som åligger revisionen försvåras eller till och med blir omöjlig. Detta måste snarast rättas till. Vi föreslår därför fullmäktige besluta att omgående uppdra åt kommunstyrelsen att återkomma till fullmäktige med förslag till ändringar så att felaktigheterna rättas till.

Eksjö, 2019-02-xx

Stig Andersson

Ordförande, mandatperioden 2015-2018

Per Ihse

Vice ordförande, mandatperioden 2015-2018